

Midlertidige etiske retningslinjer for Statens pensjonsfond utland

Fastsatt av Finansdepartementet 7. november 2025 med hjemmel i kongelig resolusjon 19. november 2004 nr. 4997 § 2 og lov om Statens pensjonsfond § 3 annet ledd og § 10 første ledd.

I. Formål og virkeområde

§ 1. Formål

Formålet med disse retningslinjene er å identifisere selskaper som forårsaker eller medvirker til alvorlige krenkelser av grunnleggende etiske normer som fastsatt i disse retningslinjene [§ 3](#) og [§ 4](#) med sikte på mulig eierskapsutøvelse fra Norges Bank.

§ 2. Virkeområde

Disse retningslinjene gjelder for arbeidet i Etikkrådet for Statens pensjonsfond utland (Etikkrådet) og Norges Bank (banken) med identifisering av selskaper i Statens pensjonsfond utlands (fondet) aksje- og obligasjonsportefølje for mulig eierskapsutøvelse.

II. Kriterier for identifisering av selskaper for mulig eierskapsutøvelse

§ 3 Produktbaserte kriterier

(1) Selskaper skal identifiseres for mulig eierskapsutøvelse ut fra om selskapet selv eller gjennom enheter de kontrollerer:

- a. utvikler eller produserer våpen eller sentrale komponenter til våpen som ved normal anvendelse bryter med grunnleggende humanitære prinsipper, herunder biologiske våpen, kjemiske våpen, kjernevåpen, ikke-detektbare fragmenter, brannvåpen, blindende laservåpen, antipersonellminer og klaseammunisjon.
- b. produserer tobakk eller tobakksvarer
- c. produserer cannabis til rusformål.

(2) Gruveselskaper og kraftprodusenter skal identifiseres for mulig eierskapsutøvelse ut fra om de selv eller konsolidert med enheter de kontrollerer enten:

- a. får 30 pst. eller mer av sine inntekter fra termisk kull,
- b. baserer 30 pst. eller mer av sin virksomhet på termisk kull,

- c. utvinner mer enn 20 millioner tonn termisk kull per år, eller
- d. har en kraftkapasitet på mer enn 10 000 MW fra termisk kull.

§ 4. Atferdsbaserte kriterier

Selskaper skal identifiseres for mulig eierskapsutøvelse ut fra om det er en uakseptabel risiko for at selskapet medvirker til eller selv er ansvarlig for:

- a. grove eller systematiske krenkelser av menneskerettighetene
- b. alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner
- c. salg av våpen til stater i væpnede konflikter som benytter våpnene på måter som utgjør alvorlige og systematiske brudd på folkerettens regler for stridighetene
- d. salg av våpen eller militært materiell til stater som er omfattet av ordningen for statsobligasjonsunntak omtalt i mandatet for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland § 2-1 andre ledd bokstav c
- e. alvorlig miljøskade
- f. handlinger eller unnlatelser som på et aggregert selskapsnivå i uakseptabel grad fører til utslipp av klimagasser
- g. grov korrupsjon eller annen grov økonomisk kriminalitet
- h. andre særlig grove brudd på grunnleggende etiske normer.

III. Organiseringen av arbeidet

§ 5. Etikkrådets arbeid

- (1) Etikkrådet informerer banken om selskaper som er identifisert etter kriteriene i [§ 3](#) og [§ 4](#) for mulig eierskapsutøvelse. Etikkrådet gir anbefaling om oppheving av beslutning om observasjon og utelukkelse, jf. femte ledd og [§ 6](#) fjerde ledd.
- (2) Etikkrådet overvåker fondets investeringer, jf. [§ 2](#), med sikte på å identifisere selskaper som medvirker til eller selv er ansvarlige for produksjon eller atferd som fastsatt i [§ 3](#) og [§ 4](#).
- (3) Etikkrådet tar opp saker på eget initiativ eller etter anmodning fra banken. Etikkrådet skal utarbeide og offentliggjøre prinsipper for hvilke selskaper som velges ut for nærmere undersøkelse.
- (4) Etikkrådet innhenter nødvendig informasjon på fritt grunnlag og sørger for at saken er godt opplyst og å gi fyllestgjørende informasjon til banken.
- (5) Etikkrådet skal ha rutiner for å vurdere om grunnlaget for observasjon eller utelukkelse i saker banken har besluttet dette, fortsatt er til stede. Basert på ny informasjon kan Etikkrådet anbefale banken at observasjon eller utelukkelse oppheves. Rutinene skal offentliggjøres. Selskap som er utelukket skal informeres særskilt om rutinene.

§ 6. Norges Banks arbeid

(1) Banken skal vurdere informasjon om selskaper mottatt fra Etikkrådet etter § 5 første ledd som ledd i bankens eierskapsutøvelse.

(2) Banken kan etter anbefaling fra Etikkrådet i henhold til [§ 5](#) første og femte ledd treffe beslutninger om oppheving av tidligere beslutninger om observasjon og utelukkelse av selskaper. I vurderingen av om selskaper identifisert etter [§ 3](#) annet ledd skal følges opp gjennom eierskapsutøvelse skal det legges vekt på framoverskuende vurderinger, herunder av eventuelle planer som vil endre nivået på utvinning av eller kraftkapasiteten knyttet til termisk kull, redusere inntekts- eller virksomhetsandelen knyttet til termisk kull og/eller øke inntekts- eller virksomhetsandelen knyttet til fornybare energikilder.

(4) Banken kan på bakgrunn av ny informasjon be Etikkrådet om en vurdering av om grunnlaget for observasjon eller utelukkelse av selskaper omfattet av Norges Banks beslutning fortsatt er til stede.

§ 7. Informasjonsutveksling og koordinering mellom banken og Etikkrådet

(1) For å bidra til god koordinering mellom banken og Etikkrådet, skal det jevnlig avholdes møter mellom banken og Etikkrådet.

(2) Etikkrådet skal informere banken om selskaper det har identifisert for innledende vurderinger under disse retningslinjene. Banken skal informere Etikkrådet om selskaper den arbeider med og selskapsinformasjon som kan være relevant for Etikkrådets vurderinger.

(3) Etikkrådet kan be banken om opplysninger vedrørende enkeltselskaper og hvordan selskaper er håndtert i eierskapsarbeidet. Etikkrådet kan be banken kontakte selskaper Etikkrådet ikke oppnår kontakt med for å innhente informasjon. Banken kan be om Etikkrådets vurderinger av enkeltselskaper og informasjon om rådets kommunikasjon med selskapene.

(4) Banken og Etikkrådet skal ha nærmere rutiner for informasjonsutveksling og koordinering for å tydeliggjøre ansvarslinjer og å bidra til god kommunikasjon og samspill mellom virkemidlene.

(5) Kommunikasjonen med selskapene skal være koordinert. Banken kan delta i møter Etikkrådet har med selskapene. Banken utøver fondets eierrettigheter, jf. [Mandat for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland](#) (SPU).

§ 8. Etikkrådets sammensetning og organisasjon mv.

(1) Etikkrådet består av fem medlemmer som oppnevnes av departementet etter innstilling fra banken. Departementet utpeker også leder og nestleder etter innstilling fra banken. Bankens innstilling skal være oversendt departementet tre måneder før utløpet av oppnevningsperioden.

- (2) Etikkrådet utfører sine oppgaver selvstendig og uavhengig. Sammensetningen av medlemmene må sikre at Etikkrådet vil besitte den kompetansen som er nødvendig for at det skal kunne utføre sitt oppdrag, definert gjennom disse retningslinjene.
- (3) Oppnevningen av medlemmene gjelder for fire år. Dersom et medlem fratrer i oppnevningstiden, kan et nytt medlem oppnevnes for den gjenværende delen av perioden.
- (4) Rådsmedlemmenes godtgjørelse samt rådets budsjett fastsettes av departementet.
- (5) Etikkrådet har et eget sekretariat som er administrativt underlagt departementet. Etikkrådet skal påse at sekretariatet har hensiktsmessige prosesser og rutiner.
- (6) Etikkrådet skal årlig utarbeide en virksomhetsplan som skal forelegges departementet. Virksomhetsplanen skal gjøre rede for Etikkrådets prioriteringer, jf. [§ 5](#).
- (7) Etikkrådet skal avgi årlig rapport om sin virksomhet til departementet. Rapporten skal avgis senest tre måneder etter årets utløp.
- (8) Etikkrådet skal regelmessig evaluere sitt arbeid.

§ 9. Møter med Finansdepartementet

- (1) Det skal avholdes møter mellom departementet, banken og Etikkrådet minst én gang i året. Informasjonen som utveksles på møtene skal inngå som del av grunnlaget for rapporteringen om arbeidet med en ansvarlig forvaltningsvirksomhet i den årlige meldingen til Stortinget om forvaltningen av Statens pensjonsfond.
- (2) Det skal avholdes møter mellom departementet og Etikkrådet minst én gang i året. På møtene skal følgende behandles:
 - a. virksomheten det siste året
 - b. andre saker departementet og Etikkrådet har meldt opp for behandling.

IV. Offentliggjøring

§ 10. Offentliggjøring

- (1) Banken skal offentliggjøre sine beslutninger om oppheving av observasjon og utelukkelse i forbindelse med halvårs- og årsrapporteringen, jf. mandatet for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland § 6-1 femte ledd. Etikkrådet skal samtidig offentliggjøre sine råd om oppheving av observasjon og utelukkelse.
- (2) Banken skal føre en offentlig liste over selskaper som er utelukket fra fondet eller satt til observasjon.

V. Øvrige bestemmelser

§ 11. Adgang til å gjøre endringer

Departementet kan gi tillegg til eller gjøre endringer i disse retningslinjene.

§ 12. Overgangsbestemmelse

(1) Årsrapportering for perioden 1. januar til 6. november 2025 skal gjøres i tråd med kravene til årsrapportering i retningslinjer 18. desember 2014 for observasjon og utelukkelse av selskaper fra Statens pensjonsfond utland slik disse lød frem til 6. november 2025.

(2) For Norges Banks årsrapportering for samme periode gjelder også mandat 8. november 2020 for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland § 6-1 femte ledd slik dette lød frem til 6. november 2025.

§ 13. Ikrafttredelse

(1) Retningslinjene trer i kraft straks.

(2) Retningslinjer 18. desember 2014 for observasjon og utelukkelse av selskaper fra Statens pensjonsfond utland oppheves fra samme tidspunkt.